Конгрес
Українських
Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 15 січня 2008 року № 3 (219)

СТЕПАН БАНДЕРА – НАЦІОНАЛЬНИЙ ГЕРОЙ!

У перший день нового року біля пам'ятника Тарасу Шевченку в Києві зібралися представники патріотичних сил для відзначення річниці з дня народження визначного провідника української нації, активного борця за волю і незалежність Української держави, багатолітнього керівника Організації Українських Націоналістів Степана Бандери.

Учасники акції "Степан Бандера – національний герой!" здійснили смолоскипну ходу під прапорами КУН, ВО "Свобода" та інших політичних сил бульваром Тараса Шевченка і Хрещатиком до Майдану Незалежності.

Попереду колони несли портрет Степана Бандери та Державний прапор України. Лунали кличі: "Степан Бандера – національний герой!", "Слава Україні! Героям слава!", "Героям ОУН-УПА – державне визнання!"...

На Майдані Незалежности відбувся урочистий мітинг, в ході якого виступаючі говорили про героїчний чин Степана Бандери, непересічність постаті одного з ініціаторів створення Української Повстанської Армії. Також була висловлена упевненість в тому, що, нарешті, у 2008 році, оголошеному патріотами України Роком Степана Бандери, Президент України Віктор Ющенко присвоїть звання Героя України очільнику національно-визвольної боротьби українського народу за незалежність, а Верховна Рада України визнає УПА воюючою стороною у Другій світовій війні.

Мітинг закінчився виконанням Державного гімну України.

Микола ПРИБЕРЕЖНИЙ

ГЕРОЙСЬКИЙ ЧИН

КОМАНДУЮЧОМУ ВИПОВНИЛОСЯ Б 95...

Людина-феномен українського визвольного руху
Василь Кук очима сина, соратників та однодумців

11 січня минуло 95 років з дня народження останнього командира УПА світлої пам'яті генерала Василя Кука (не дожив до ювілею лише 4 місяці). З цієї нагоди у видавництві "Смолоскип" відбувся вечір пам'яті, що став можливий завдяки зусиллям директора видавництва, дисидента радянського режиму Осипа Зінкевича, який також з юних літ брав участь у визвольних змаганнях та був побратимом Василя Кука.

Марта РИМАР

Виступ В. КУКА на VIII Зборі КУН, 29 травня 2005 року

Даниною світлій пам'яті ювіляра стала презентація книги "УПА в запитаннях і відповідях Головного командира". На заході були присутні громадські, політичні діячі, українські патріоти, а саме – єдиний син генерала Юрій Кук, директор Центру досліджень визвольного руху, представник Українського інституту національної пам'яті у Львівській області Володимир Вятрович, професор Володимир Сергійчук, заступник голови КУН Володимир Борейчук, донька першого президента УГВР Наталя Осьмак, один із видавців книги Сергій Діброва, публіцист Ярослав Сватко, хор "Джерело" та інші.

Символічно, що 10 жовтня 2007 року в українському астрономічному каталозі зареєстрована зірка на ім'я Vasyl Kuk, що міститься в сузір'ї Оріон, поруч із зорею українського гетьмана Петра Сагайдачного.

ДОЛЯ ГЕНЕРАЛА

Майбутній командувач УПА народився 11 січня 1913 року в селі Красному Золочівського повіту на Тернопільщині. У 15 років вже керував повстанським юнацтвом цілого повіту. Риторично запитував: "Хіба можна відсиджуватися, коли відстріляли майже всю нашу інтелігенцію, створили штучний голод, масово вивозили українців і знищували як націю?". Вступивши до ОУН, перевозив зброю, вибухівку, у вересні 1933 року був уперше ув'язнений. Син бідних багатодітних українських селян, Василь Кук здобув юридичну освіту в одному з найбільших польських університетів – Люблінському. Володів сімома іноземними мовами. Людина з гнучким розумом та неабиякими організаторськими здібностями, Василь Кук 17 років свого життя (аж до арешту 1954 року) віддав визвольній боротьбі у підпіллі. Його арештовували всі окупанти, що ступали на землю України: поляки, гестапівці, більшовики. Та у підсумку його життєва і духовна стратегія виявилася міцнішою від усіх поневолювачів. Бурхливу і багатогранну діяльність Василя Кука важко помістити у кілька рядків: облаштував першу підпільну друкарню ОУН, готував підпільників до збройної боротьби, очолював штаб похідних груп, УПА-Південь, командував одним з найбільших боїв в історії УПА під Гурбами, був заступником командуючого Романа Шухевича, а після його смерти – Головним командиром УПА, очолював Генеральний секретаріат УГВР, автор низки публіцистичних праць (наприклад, дослідження "Колгоспне рабство", написане у підпіллі 1952 року, видане 2005 р.), які завдавали нищівних ударів по ідеологічній машині радянського тоталітаризму. Після арешту, допитів та виходу на "волю" прожив під недремним оком КДБ аж до 1990 року. І при цьому зумів написати кілька історичних праць, якими прагнув повернути своєму народові його правдиву історію.

Закінчення на 3-й стор.

Тарас РУСИН

ПАМ'ЯТЬ

ГЕНЕРАЛ ПОВЕРНУВСЯ У "БРОНЗІ"

Шеф Головного Військового Штабу УПА, генерал-хорунжий Дмитро Грицай (псевдоніми – Перебийніс, Палій) в "бронзі" повернувся в рідний край. 30 грудня в с. Дорожеві Дрогобицького району відкрито пам'ятник славному синові України, який усе своє життя присвятив боротьбі за волю рідного народу, своєї Вітчизни.

Народився Дмитро Грицай 1 квітня 1907 р. у селі Дорожеві Самбірського повіту на Львівщині (нині – Дрогобицького району). Його батько Михайло був сільським господарем, мати походила також з хліборобської родини Ганкевичів. Закінчивши семирічну школу в Дорожеві, він продовжив навчання у Дрогобицькій гімназії, де став членом УВО. Ідея визволення рідного краю від поневолювачів уже тоді заполонила його серце.

У 1932 р. Д. Грицай вступив на фізично-матеріальний факультет Львівського університету. Познайомившись зі Степаном Бандерою, разом збирають студентську молодь, готують її до боротьби за самостійну Україну, їздять навколишніми

селами, виступають перед молоддю, організовують політичні гуртки, осередки ОУН. З 1933 р. Дмитро Грицай – керівник Військової референтури крайової екзекутиви ОУН. У 1934 р., після замаху на польського міністра Перацького, Д. Грицая заарештували й ув'язнили на два роки в Березі Картузькій.

У 1938 р. Дмитро Грицай повінчався з Марією Омелянівною. Однак щастя молодих тривало недовго. У 1939 р. його знову заарештовує польська поліція й вдруге засилає в Березу Картузьку, з якої вийшов після розпаду Польщі.

У 1940–41 рр. Д. Грицай – член революційного Проводу ОУН і учасник II Великого збору ОУН, член новообраного Проводу ОУН як військовий референт та як керівник створеного на виконання постанов II Великого Збору Краєвого військового Штабу (КВШ) ОУН. На цих постах залишається до свого арешту фашистами навесні 1943 р. Із Львівської в'язниці його визволила бойова група ОУН під орудою Костя Цмоця.

Після III Надзвичайного Збору ОУН Дмитро Грицай знову стає членом проводу ОУН як військовий референт та переймає керівництво ГВШ ОУН перейменовані на ГВШ УПА. З січня 1945 р. Д. Грицай – шеф штабу УПА як генерал Перебийніс.

Восени 1945 р. Дмитро Грицай отримує від УГВР та Головного командування УПА завдання виконати важливу місію за кордоном.

Закінчення на 2-й стор.

03
4 820102 210017

ЗАЯВА

Президії Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів

Конгрес Українських Націоналістів висловлює глибоку стурбованість з приводу безвідповідальних заяв офіційних представників Російської Федерації "у зв'язку з антиросійськими проявами в Україні". Днями Департамент інформації і преси МЗС Росії оприлюднив заяву з приводу рішення Конституційного Суду України про дублювання українською мовою фільмів іноземного виробництва.

Нинішня заява російського зовнішньополітичного відомства є черговим прикладом цинічного ігнорування Москвою української Конституції і норм міжнародного права. Наголошуємо на тому, що це вже далеко не перше огульне звинувачення з боку Кремля на адресу нашої держави.

Окремі чільні представники російської влади дозволяють собі робити заяви, які ми розцінюємо як кроки, спрямовані на нагнітання напруженості в суспільстві, підрив добросусідських відносин і стратегічного партнерства між Україною та Росією, а також зазіхання на територіальний устрій України і заклики до територіального розколу нашої держави.

Конгрес Українських Націоналістів вважає, що подібні зусилля Кремля є прямим продовженням політики зросійщення і лінгвоциду, здійснюваного проти волелюбної української нації російським царатом і комуністичним режимом. Подібний імперський синдром і ностальгія за тоталітарними часами викликають тривогу світової демократичної спільноти.

Користуючись посиланнями на Європейську хартію регіональних мов і на висмоктані з пальця "результати соціологічних досліджень" про бажання нібито більшості населення України мати дві державних мови, а також цинічно спекулюючи на облудній тезі про "багатовікову дружбу обох народів", Кремль силкується знову повернути Україну до імперського ярма. Переймаючись українською історією, мовною політикою та ситуацією із забезпеченням прав національних меншин в Україні, Москва безцеремонно і нахабно втручається у внутрішні справи суверенної Української держави.

Конгрес Українських Націоналістів повністю підтримує рішення Конституційного Суду України і заявляє, що дублювання іноземних фільмів українською мовою, як і інші питання мовної політики, належать до сфери внутрішніх справ України і мають вирішуватися виключно на засадах українського законодавства, з чітким і неухильним дотриманням Конституції України.

Конгрес Українських Націоналістів нагадує про те, що згідно з останнім переписом населення 70% населення України назвали своєю рідною мовою саме українську. У Конституції України чітко записано: українська мова в Україні є державною і в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Наголошуємо на тому, що Європейська хартія регіональних мов або мов меншин покликана захищати мови меншин від витіснення державною мовою. Це є справедливо і правильно для Європи, але не для України, бо в Україні не державна мова витіснила російську, а російська фактично витіснила мову титульної нації й мови національних меншин із більшості сфер суспільного життя та побутового вживання.

Наголошуємо на тому, що саме Росія, офіційні чинники якої так "вболівають" за "мови меншин" у нашій державі, на відміну від України, не ратифікувала Хартію європейських мов. І це незважаючи на те, що сама Росія, знову ж таки, на відміну від України, є державою з федеративним устроєм, і на її території проживають сотні народів і народностей. Саме владі Російської Федерації, до складу якої входять шість країв, сім автономних округів, окрема автономна область і більше двадцяти автономних республік, належить звернути увагу на дотримання прав "національних меншин", мова багатьох з яких перебуває на межі зникнення або вже не існує, а самі носії цих мов у більшості своїй фактично проживають в умовах резервації.

Замість того, щоб спекулювати на мовній темі в Україні, тим самим чинячи брудні спроби нагнітання міжнаціональної ворожнечі в нашій країні, Росії належить подивитися на себе в дзеркало і відповісти на запитання: скільки в Росії діє українських шкіл, дитячих садків, церков? Скільки видається україномовних книг, газет, журналів? Який відсоток української мови звучить на російських телеканалах і в ефірі російських радіостанцій? І це при тому, що на території Російської Федерації проживають принаймні не менше десяти мільйонів українців. Разом з тим, наша країна не ставить питання про впровадження в Росії української мови як другої державної, вважаючи це внутрішньою справою сусідньої держави.

Водночас, Конгрес Українських Націоналістів вважає, що Росії час повернути Українській державі численні історичні пам'ятки, культурні цінності, історичні книги, скіфське золото, частку золотовалютного запасу і коштовності, награбовані за царських і радянських часів та насильницьки вивезені з України.

Конгрес Українських Націоналістів рішуче і категорично вимагає від української влади чіткого і неухильного відстоювання національних інтересів. Звертаємося до української громадськості і патріотичних сил із закликом стати на захист української мови та культури як невід'ємного атрибуту української незалежності та унікальності української нації.

Вимагаємо від російської влади вибачення перед українським народом за мільйонні жертви українців, які були безвинно замордовані репресіями, голодоморами, сибірськими гулагами, депортаціями впродовж столітніх окупацій України Російською імперією.

Сьогодні, воюючи проти відродження української мови, Росія демонструє своє імперське обличчя, намагаючись в черговий раз перетворити Українську державу в колонію новітньої Російської імперії.

Ні імперським зазіханням на нашу рідну мову і культуру!

Так відродженню української мови і духовності!

СлаваУкраїні! Героям слава!

Президія Головного Проводу
Конгресу Українських Націоналістів

ГЕНЕРАЛ ПОВЕРНУВСЯ У "БРОНЗІ"

Переходячи разом з членом Проводу ОУН Тарасом Маївським через Чехословаччину, потрапив поблизу Чесько-Баварського кордону у засідку, яку влаштувала чеська поліція. В нерівному бою загинув Маївський, а генерала Перебийноса поліціянтам вдалося скрутити і запроторити до в'язниці в Празі. Там його піддають жахливим тортурам. Не виказавши жодної таємниці, наприкінці грудня 1945 р. Дмитро Грицай загинув.

...Грудневий мороз не став на заваді урочистостям з відкриття пам'ятника генералу Перебийносу. Окрім місцевої громади, на свято прибули ветерани національно-визвольних змагань, ОУН-УПА з Дрогобича, Борислава, Стрия, Самбора, Старого Самбора, Львова, Червонограда, представники влади, політичних партій Конгресу Українських Націоналістів, Української народної партії, ВО "Свобода", інші. Відкрив свято сільський голова Василь Летнянко. Згодом єпископ Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ, владика Ярослав і священики місцевих та сусідніх парафій відправили молебень, освятили пам'ятник.

У виступі заступника голови Дрогобицької районної ради, голови оргкомітету зі спорудження пам'ятника шефу Головного Військового Штабу УПА, генерал-хорунжого Д. Грицая Володимира Стецівки йшлося про історію будівництва пам'ятника. Ідея спорудження пам'ятника належить депутатам Дрогобицької районної ради, які належать до фракції КУН під орудою Тараса Метика. У передвиборній програмі 2006-го року, з якою конгресівці балотувалися в райраду, одним із головних пунктів було записано: спорудити пам'ятник генералу УПА Перебийносу. Тож з обранням їх депутатами райради на сесії було винесено проект рішення про спорудження пам'ятника, переобрання оргкомітету, які були підтримані усім депутатським корпусом. Та й збір коштів на пам'ятник взяли на себе конгресівці. Чи не найбільше допомагала їм Дрогобицька станиця Братства ОУН-УПА, яку очолює Степан Кравців. До спорудження пам'ятника причинилися також громада Дорожева під орудою сільського голови В. Летнянки, голова Дрогобицької райради Л. Литвин, голова райдержадміністрації М. Кравець, провід Львівської обласної організації КУН на чолі з М. Пшевлоцьким, Дрогобицька міська організація КУН (голова Т. Гентош), депутат облради член КУН А. Городиський, народні депутати А. Лопушанський, Т. Стецьків, заступник голови райради М. Сікора, депутати райради Я. Мигаль, С. Чукла, М. Сов'як, Я. Лебіщак, Б. Старінщак, О. Матківський, І. Спангтак інші. Кошти на будівництво були виділені з бюджетів області і району. Всім, хто прилучився до будівництва пам'ятника, В. Стецівка висловив щиру подяку. Слова вдячності за пожертву виголосили скульптор Я. Лоза і станичний Дрогобицької станиці Братства ОУН-УПА С. Яворський. А ще перед присутніми виступили голова проводу Львівської обласної організації КУН, депутат облради М. Пшевлоцький, заступник голови проводу КУН В. Борейчук, начальник управління внутрішньої політики Львівської облдержадміністрації С. Шеремета, представник проводу Львівського краєвого Братства ветеранів ОУН-УПА С. Вишкіль, які наголосили, що подвиг генерала УПА Дмитра Грицая, його сподвижників вічно житиме в народі. На їхніх ідеях і нині виростатимуть нові покоління, які творитимуть багату і могутню незалежну Україну. Мав слово і син героя – Богдан Грицай, який висловив усім щиру вдячність за зведений пам'ятник.

На святі лунали пісенні твори хорів політв'язнів з Дрогобича "Нескорені", Львівського Крайового Братства ОУН-УПА "Повстанець", колективу місцевої школи.

Тарас РУСИН, м. Дрогобич

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

У НОВИЙ РІК – З НАШОЮ ГАЗЕТОЮ

Часопис "Нація і держава" я передплачую уже кілька років. За цей час газета стала мені близькою й дорогою. Тут я знаходжу відповіді на будь-які питання сучасного життя країни, її громадян.

Хотілося б, щоб коло її прихильників постійно зростало. А тому настійно рекомендую усім стати передплатниками цього видання, рекомендувати його своїм друзям, близьким, знайомим.

Як на мене, особливо незамінна "Нація і держава" для вчителів, адже в ній публікується чимало матеріалів з питань визвольних змагань, історії України. Отже, звертаюся до керівників освітніх закладів, директорів шкіл: потурбуйтеся про те, щоб до ваших навчальних закладів надходила газета "Нація і держава". У цьому вбачаю запоруку того, що використані на уроках публікації, вміщені в часописі, дозволять підростаючому поколінню глибше пізнати славну минувшину, сприятимуть вихованню їх у дусі любові до рідної Батьківщини, прищепленню їм патріотизму, духовності, почуття гордості за геройські чини своїх славних провідників.

Володимир ШМОТОЛОХА,
с. Васючин Рогатинського району
Івано-Франківської області

НАБЛИЗИМО АНТИБІЛЬШОВИЦЬКИЙ НЮРНБЕРГ!

Відколи передплачую "Націю і державу", з великим задоволенням читаю кожну її сторінку, кожен матеріал. Бажання поділитися з іншими радістю знайомства з правдивим словом спонукає мене висилати бандеролі зі свіжими числами газети в шкільні бібліотеки Дніпропетровської, Донецької, Харківської областей.

Дізнавшись про таку мою діяльність, дехто глузує з мене: навіщо, мовляв, дурний гроші викидає на вітер? Але мені здаються дурнішими ті, хто витрачає такі ж суми, а то й більші, на пиятику.

Бажаючи улюбленій газеті нових успіхів у новому році, хотів би, щоб вона ще з більшою силою критикувала ворогів українського народу – брехливих комуняк, які продовжують ганебну справу свого поганого ідола Ульянова. Треба зробити все для того, щоб їхня злочинна партія була заборонена і стала, нарешті, перед судом народів, який має стати ще гучнішим, ніж був суд у Нюрнберзі!

Михайло ЧУБАТИЙ,
с. Озеряни,
Івано-Франківська область

Наші корпункти

Місто	Кореспондент	Телефон
Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ГЕРОЙСЬКИЙ ЧИН

КОМАНДУЮЧОМУ ВИПОВНИЛОСЯ Б 95...

Найбільшим щастям Василя Кука стала з'ява незалежної держави на ім'я Україна. Учений, інтелектуал продовжував жити в ім'я українського народу: зібрав архіви та видав книги про Степана Бандеру, Романа Шухевича, державотворення ОУН і багато інших, очолював науковий відділ Всеукраїнського Братства ОУН-УПА. Багато спілкувався з молоддю, науковцями, журналістами, тож не було дня, коли б поріг його невеличкої хрущівки у Дарниці не переступив бодай один гість. І для кожної людини у Василя Кука знаходилися повага та українська гостинність.

Розповідає заступник Голови КУН Володимир БОРЕЙЧУК:

– Влада в Україні далеко не завжди помічала і помічає видатних борців за незалежність нашої держави. Якби не було боротьби ОУН-УПА, навряд чи вдалося б відновити державу 1991-го. Немає серед живих Степана Бандери, Романа Шухевича, Василя Кука, Слави Стецько, Ярослава Стецька, інших подвижників визвольного руху, але саме вони зробили найвагоміші кроки до здобуття Україною незалежності. Ще й досі маємо помітні антиукраїнські сили всередині України, які чинять опір відновленню суверенної держави української нації. Але ми маємо шлях боротьби, торований такими людьми, як Василь Кук. Мусимо бути готовими в будь-який момент стати на захист України.

Василь КУК на початку 1950 року

Великого українця Василя Кука чинна влада фактично не помічала. До того ж він був людиною з міцними переконаннями, тому ніяк не годився на роль "суспільних маріонеток". Мені випало щастя бути знайомим з цією людиною багато років. Спільно з головою Секретаріату КУН Степаном Брацюнем ми останні 6–7 років часто відвідували Василя Кука. Пригадую, на урочистостях з нагоди його 90-річчя у Будинку вчителя він досить гарно почувався. Був людиною дуже працьовитою, толерантною, мудрою, живою енциклопедією українського національно-визвольного руху, мав гострий розум. Робив усе можливе, аби на державному рівні була визнана боротьба ОУН-УПА за волю України. Писав книги, давав інтерв'ю, працював до останніх днів життя. Вільно користувався інтернетом, читав новітні світові дослідження з найрізноманітніших галузей, за допомогою електронної пошти спілкувався з побратимами, які мешкають за кордоном. Він не повчав, але завжди знаходив толерантні механізми, як правильно підказати напрям дій. Василь Кук дуже позитивно ставився до Конгресу Українських Націоналістів. Його життя було життям у колі українських інтересів. Коли він занедужав, дуже багато зусиль щодо підтримки здоров'я Василя Кука докладали Степан і Леся Брацюни, медики за фахом. Проте навідріз відмовлявся лягати до лікарні. Остерігався, що йому можуть вкоротити віку за допомогою медицини. Все можливе для його лікування робили побратими по духу – подружжя Брацюнів: у разі нагальної необхідності приїздили у будь-який час дня і ночі, залучали висококваліфікованих фахівців.

В останні дні життя Василя Кука до нас завітав його побратим, голова Всесвітнього товариства політв'язнів і репресованих Богдан Качор з Нью-Йорка. І ми втрьох – я, Степан Брацюнь і Богдан Качор – поїхали до нашого генерала. Зустрів нас посмішкою, пригостив кавуном і виноградом, розмовляв з нами години зо дві про Україну, про її минуле і майбутнє. Не подав жодного вигляду, що погано почувається. Вольова, мужня людина. Мене вразило, коли прощався він з Качором: я побачив сльози на очах обох мужніх українців. Важко уявити їхні почуття, та, вочевидь, обоє розуміли, що більш не побачать один одного. Буквально через півтори доби Василя Кука не стало.

Виконано заповіт – останній командуючий УПА похований поруч із побратимами у рідному селі Красному. Прощання відбувалося у столиці, в колишньому будинку Центральної Ради (нині Будинок вчителя) за участю почесної варти. Заупокійну службу Божу, панахиду відправив у церкві Святого Миколая на Аскольдовій могилі Верховний Архиєпископ і Кардинал УГКЦ Блаженніший Любомир Гузар, владики і священики Володимирського собору міста Києва та львівського собору 1Святого Юра.

СИНІВСЬКИЙ СПОМИН

– Пане Юрію, коли Ви вперше себе усвідомили сином людини, яка належить до когорти великих діячів XX століття рівня Рузвельта, де Голля, Бандери, Шухевича?

– Мені виповнилося 14 років, вчився у сьомому класі, коли вперше побачив батька. Доти я зростав у дитбудинку, бо КДБ відібрало мене у батьків. Народився я 1947 року у селі Підгаєцях. Батько на той час був заступником Романа Шухевича, жив у підпіллі разом з матір'ю. Щоб уберегти дитину від можливої небезпеки, мене у дворічному віці віддали на виховання бабусі з дідусем. Для кращої конспірації вигадали, нібито я позашлюбний син батькового брата Івана. Проте всюдисуще око КДБ довідалося, що я син Василя Кука. За спробу приховати сина "ворога народу" мої дід, бабуся, дядьки Іван та Филимон отримали по 10 років заслання до Сибіру та повністю відбули строк ув'язнення. Тим часом мене помістили до дитбудинку міста Сталіно (Донецьк), а згодом Жданова (Маріуполь). Мої дитячі спогади – це вокзали, де багато народу, всі кудись біжать. Це було босяцьке життя: ми, хлопчаки, їздили на виступах трамваїв, клали гвіздочки на залізничні колії, "гостювали" в чужих садках, влітку купалися в Азовському морі, що мені подобалося найбільше. Нас усіх, і мене зокрема, виховували російською мовою.

– Ніхто не розповідав, де батьки і хто вони?

– Казали, буцімто батько – видатний діяч, загинув десь у Греції. Тоді мода існувала на героїчні легенди. Пригадую, була спроба мене всиновити. Але "компетентні органи" не дозволили. Тим часом, як я пізніше дізнався, батька разом з матір'ю кадебісти заарештували у криївці 23 травня 1954 року та помістили до тюрми на вулиці Володимирській у Києві. Його протримали в застінках до 1960 року, і він вже не сподівався, що виживе. З роками я зрозумів, що я міг взагалі не народитися, адже батьки постійно перебували на межі життя і смерті.

– Як відбулася перша зустріч з батьком та як Ви сприйняли зміни у своєму житті?

– З дитбудинку у Жданові мене забрала мати, а далі під наглядом кадебіста літаком дісталися до Києва, де я вперше потрапив до квартири у Дарниці, в якій живу і зараз. Батько запам'ятався мені низеньким на зріст, у синьому одязі, дуже багато палив (згодом кинув), часто нездужав, бо з тюремних часів мав виразку шлунку. Розмовляв тільки українською мовою, а я – російською. Він потроху почав мене перевчати, навчати кращим, шляхетним звичкам, поведінці, тому що я поводився як "босяк". Спонукав мене вивчати твори Тараса Шевченка. Сам Василь Кук був високоосвіченою і висококультурною людиною.

Після 8 класу я вступив до Київського механічного технікуму на відділення напівпровідникових приладів. Захопився студентськими мандрівками. Батько, помітивши це, організовував та очолював студентські турпоходи. Отже, під керівництвом Василя Кука ми разом з друзями обходили пішки всі визначні місця Криму й Кавказу. Він жив з нами у наметах у спартанських умовах. Був прибічником міцної дисципліни.

– Отже, відтоді, як Ви почали жити разом з батьком, він Вам приділяв велику увагу.

– Дуже велику. Прискіпливо стежив, щоб я зростав здоровим. Постійно піклувався про мене.

Технікум я закінчив з червоним дипломом. Мабуть, передалися батьківські гени. Виявив бажання вступити на механіко-математичний факультет Київського університету. Батько підтримав мій вибір ще й тому, що математика – наука, яка не перетинається з політикою. Згодом перейшов на факультет кібернетики. Коли я закінчив університет, до керівництва в КДБ прийшов такий собі Федорчук. Він вирішив переглянути справу батька, щоб винести Василю Куку смертний вирок. Батька в той час звільнили з роботи, а я заочно вступив до аспірантури та закінчив її. Написав дисертацію, а коли представив її на захист, то одного дня мені вдалося захистити дисертацію, а на другий день за вказівкою спецслужби захист був анульований. Спробував я захиститися в Інституті математики, але й там послалися на "вказівку" та порадили зробити це аж у Литві. Однак і там мені повідомили, що КДБ – проти, щоб я став кандидатом наук. Більше спроб я не робив аж до 1990 року, коли повіяло новими вітрами. Доопрацював дисертацію, знову подав її на захист. Були ті ж самі опоненти, і я нарешті отримав звання кандидата наук.

Батько тим часом після звільнення ледве влаштувався простим співробітником Укрпобутреклами, щоб хоч якось утримувати родину.

– Ви зростали в родині "інакомислячих" українців. Якою була родинна атмосфера?

– Мати і батько любили ходити в театр, в оперу, на балет, у філармонію, драматичний, особливо на мистецькі події, що стосувалися української культурної спадщини, наприклад Тараса Шевченка. Час від часу і я бував з батьками там, де панував український дух.

Мати працювала друкаркою у будинку технічної пропаганди і лише 10 років прожила разом з нами: померла 1972 року від раку молочної залози, похована в Києві. Вона була соратником Василя Кука в житті і боротьбі.

– Відомо, що Василь Кук заповів поховати себе у рідному селі Красному. Водночас ще за життя відстоював ідею побудови Пантеону Героїв у Києві, де знайшли б останній притулок видатні сини України, що нині покояться на чужих землях. У разі появи Пантеону він мріяв бути упокоєним саме в Києві?

– Так. Мені про це казав. До того ж влада міста Львова виявляла готовність найкращим чином поховати командуючого Василя Кука на Личаківському кладовищі, але я знаю, що за життя батько був проти цього. Тож порушити його заповіт ніхто не наважився.

– Якими були останні роки й дні життя Василя Кука.

– До останнього дня перебував при світлому розумі. Мав чудову пам'ять. Мене дуже турбувало, що він перестав вживати їжу. Допікало безсоння, ще більш відбираючи сили. Категорично відмовлявся лягати до лікарні. Проте ще 2005 року батька обстежили у військовому шпиталі і виявили у нього лейкемію. Лікар повідомив мені, що батькові залишилося жити кілька тижнів, порадив поставити його до відома. Але я так і не зважився сказати рідній людині про страшний медичний вирок.

– Мабуть, на краще.

– Так. Почав лікувати батька вітамінами та підтримувати організм загальнозміцнюючими природними засобами. Це і гранати, і буряковий сік, і квітковий пилок, і гінкго. Два роки я підтримував батька, як міг. Але в останні дні у нього стрімко знизився тиск. Вочевидь, йому було нелегко, але нікому ніколи він не скаржився, ніхто не чув стогону з його вуст. До смерті ставився філософськи, стверджуючи, мовляв, якщо людина колись народилася, то колись має і померти. Мене намагався морально підготувати до цього. Але до останньої миті, в неділю о 3 годині ночі, я з ним розмовляв, і він турбувався, аби я включив до його книги про українського музиканта Веделя вступну статтю музикознавця Тетяни Гусарчук. Я тоді сказав, що ці питання вирішимо вдень, подумавши: коли батько говорить про справи, то стан стабілізується. І пішов відпочивати. Підсвідомо мені здавалось, що батько ще буде жити та й жити. Прокинувшись вранці, побачив протилежне. На рідному обличчі – ніякого страдництва, лише умиротворення. Спробував робити штучне дихання. Лікарі, прибувши на виклик, констатували: смерть настала 20 хвилин тому. Я досі важко сприймаю відсутність батька, а тоді пережив справжній шок. Ми прожили разом 47 років. Фактично у нас одне біополе на двох.

Часто читаю рятівну молитву "Отче наш", якої він мене навчив.

– Командуючий УПА Василь Кук залишив по собі великий інтелектуальний спадок.

– Батько заповів усі книги й документи передати директорові Центру досліджень визвольного руху Володимиру В'ятровичу. Так і сталося.

Василь КУК з дружиною Уляною КРЮЧЕНКО і сином Юрком після звільнення з ув'язнення, 1961 р.

Користуючись нагодою, хочу від усієї душі подякувати Конгресу Українських Націоналістів і зокрема його голові Олексію Івченку, заступнику голови Володимиру Борейчуку, голові Секретаріату Степану Брацюню, голові Спілки офіцерів України В'ячеславу Білоусу. Окрему подяку хочу скласти працівникам Секретаріату Президента Івановi Рожку, Олександру Гончаруку та Львівській обласній державній адміністрації за організацію поховання мого батька на високому державному рівні. Сердечно дякую також побратимові Василя Кука по зброї, Голові Всесвітнього товариства політв'язнів і репресованих Богдану Качору.

Розмову вела Марта РИМАР

Закінчення. Початок на 1-й стор.

ДУМКИ ВГОЛОС

ПРО ЦЕ ТРЕБА ЗНАТИ КОЖНОМУ…

Василь ДАЦЮК,
член Національної спілки
письменників України

Це брехня, що гроші не пахнуть. Вони пахнуть, ще й як! Для простих людей – гірким солоним потом щоденної важкої боротьби за виживання для чесного підприємця, морозом та спекою у базарному тлумі, податковим маразмом та ще болячками і виснаженими нервами... А ще пахнуть кров'ю і смертю, страхом і горем. Це гроші тих мільярдерів, які нагребли свої незліченні багатства, знищуючи собі подібних заради заволодіння їхнім майном. Вони хочуть володіти українським світом, вони беруться впроваджувати свою ницу мораль у суспільство. Вони сиплють кривавими грішми, купляючи легковірних та продажних, ласих на дармівщину. "Подумаєш, когось там вбили за тицьнуті мені гроші, когось закопали живцем! Мені заробіток, а це головне... ". Серед тих, у кого руки не тремтять, беручи криваву тридцятку, – і прості смертні, і смертні непрості, і навіть ті, які за покликанням долі мусять формувати душі маленьких... Такий дикий парадокс нашої дійсності.

Мабуть, кожній багатій людині можна поставити незручні запитання. Один нажив капітали на хаосі в державі, інший – купляв дешево, а продавав дорожче. А були й такі, які не будували, не тремтіли, а, тримаючи керівні віжки, брали хабарі. Але якщо на їхній совісті немає вбитих, замордованих цілими родинами, якщо їхні гроші зараз допомагають будувати країну – може, Бог і простить їхні гріхи.

Книжковий ринок України завалений продукцією різного гатунку. Але серед розмаїття друкованого є книга, яку страшно брати до рук, яка викликає шок. Це книга "Донецька мафія. Перезавантаження". Майже шістсот сторінок, з яких віє жахіттям смерті і горя, корупції і людської мерзенності. Ось що пише у передмові до неї Борис Пенчук, голова правління Фонду "Антикорупція": ...немає серед живих багатьох тих бізнесменів Донбасу, яких розстрілювали разом із сім'ями біля дверей власних помешкань, вбивали викрутками й кастетами, забивали бейсбольними битами й обухом сокири, в яких віднімали найдорожче – життя, лише через те, що вони володіли якимсь бізнесом.

Станом на сьогоднішній день у Донецькій області не розкрито близько шестидесяти резонансних вбивств. Серед них – вбивство народного депутата Є. Щербаня, засновника "Ітера-Україна" О. Шведченка, власника "Інтеркомп'ютера" і "Данко" О. Момота, власника фірм "Юг" і "Київ-Конті" С. Романа, власника "Медіти" О. Оприщенка, директора Азовського морського пароплавства А. Бандури, власника "Побуттехніки" С. Гуцула, директора донецького пивзаводу (тепер фірма "Сармат" – *В.Д.*) Ю. Павленка, директора відділу робітничого постачання Донецького металургійного заводу Ю. Абрамзона, а також багатьох-багатьох інших представників Донецького бізнесу, справи по яких до сьогодні не розкриті...

Ми дуже уважно спостерігаємо за новою ситуацією в країні, висвітлюємо історію накопичення донецьким кланом його мільярдних статків, історію перерозподілу чужого бізнесу і майна, історію знищення бізнесменів на Донбасі. Але найцікавіше те ,що бізнес убитих якимсь чином у результаті ставав бізнесом Рината Ахметова і Бориса Колесникова...

І саме торгові марки розстрільного бізнесу з'явилися в усій красі на спонсорських щитах донецького футбольного клубу "Шахтар".

І ці люди мертві...

І немає їх більше, і не буде! Ніколи!

Де їхні родини?! Чому їхній бізнес не перейшов до ЇХНІХ дітей? Чому Борис Колесников так само, як і Ринат Ахметов, володіє всім, що залишилося після них?..." "...У всій світовій історії нема прикладів таких величезних і швидких нагромаджень капіталу чесним і чистим шляхом. Проблема донецького клану саме в цих капіталах, здобутих кров'ю незручних для них людей. Донецький клан заснований на бандитизмі та злочинах. Донецький клан відібрав в убитих не лише їхні капітали, він знищив самосвідомість гордих донецьких громадян. Він розтоптав населення України..." "...І дуже показовим є те, що протеже Рината Ахметова Віктор Янукович (за плівками майора М. Мельниченка – *ред.*) просив у того ж Леоніда Кучми призначити на дуже важливу посаду саме для Володимира Малишева! Чому саме за часів керівництва Володимира Малишева УВС в Донецькій області не було розкрито близько шестидесяти резонансних убивств? Чому саме він став начальником охорони фірми Рината Ахметова "СКМ"? Чому за його керівництва міліцією Донецької області майно забитих і розстріляних бізнесменів потрапляло до рук Рината Ахметова й Бориса Колесникова? Чому це відбувалося перед очима обласних прокурорів В.Пшонки та Г. Васильєва? Чому Г. Васильєв при Л. Кучмі став Генпрокурором України, а В. Янукович – прем'єр-міністром?..." "...Я вважаю, що своєю книгою ми зобов'язані відкрити очі народу на колосальну загрозу, що насувається на нашу державу. Я прошу, нарешті, звернути увагу на те, що у Донецьку було розстріляно і закопано у лісосмугах і занедбаних шахтних шурфах десятки так і неопізнаних людей, їхні трупи із забетонованими ногами знаходять в ставках, вони "прошиті" наскрізь викрутками, забиті кастетами та бейсбольними битами, розстріляні біля дверей власних будинків разом з власними дружинами на очах у своїх дітей, вони поховані у землі прямо у своїх автомобілях, розстріляні в аеропорту...! Тому наш фонд "Антикорупція попереджає: багатьох із вас також може чекати така ж доля. Якщо вони й далі керуватимуть..."

Хто може відповісти Борису Пенчуку, колишньому донецькому бізнесмену, якого теж вбивали, але не вбили, який пройшов пекло донецької дійсності і не зламався? Тепер волає до нас: "Українці, ми люди, чи ні!?" Отож, хто ми?

м. Миропіль на Житомирщині

ЯК МОКРЕ ГОРИТЬ

"вирував" у Києві книжковий ярмарок

Сергій КОВАЛЬ

– Для киян, гостей міста! – заперечить чиновник, дотичний якимось чином до організації четвертого минулорічного столичного книжкового дійства… і злукавить. Бо таки для "галочки", а не книголюбів 4 дні в Українському Домі (хотілося б написати "вирував"*, але негоже брехати) тривав-тягнувся, з дозволу сказати, "ярмарок".

Воно і ярмарком те чотириденння назвати не зовсім доречно. Віддавна ж в Україні на ярмарках покупців бувало у кільканадцятеро більше від продавців. А тут хіба удвічі-тричі відвідувачі переважали присутніх авторів, видавців, книгопродавців, та й то, якщо першу категорію за всі дні сумарно обчислити.

Звісно, можна й причини такої неоптимістичної математики відшукати. Якраз уряди мінялися... Контингент десятків міністерств, комітетів, департаментів, сотень партій, партійок не той, аби, окрім вхідних-вихідних циркулярів, ще й книги читати... Київ – місто трієчників-петеушників, їхніх дітей, онуків тощо... Але ж наша столиця – і місто рафінованих інтелігентів, численних коледжів, ВНЗ, різноманітного профілю та підлеглості інститутів, доброго десятка академій, включно із Національною, котрій, до речі, мабуть давно пора повернути прийняте ще батьками-засновниками на чолі з Володимиром Вернадським наймення Всеукраїнської.

Взагалі, з титулом "Національний(на)" у нас дещо, скажімо м'яко, нелогічна ситуація склалася. В паспорті українця графа "національність" відсутня, проте творчі спілки, колективи, університети, академії ледь не всі – національні... Однак це побіжна заувага, інформація для роздумів...

Повернімося до згаданого ярмарку. Відвідувачів-покупців на ньому було ганебно мало, гадаю, через відсутність належної реклами. Кажуть, щось там десь на радіо, телевізії трішки проскочило. Лайти на Хрещатику, в метро і словом про акцію не згадали. Натомість там причіпливо світилася інформація про виставку "знаного фотомайстра" Леоніда Черновецького (того самого головимера столичного). І так догідливо, запопадливо, що й через 2 дні по завершенні відвідувачі припрошувались.

А єдину рекламу Книжкового ярмарку вже на ранок третього дня з фасаду Українського Дому прибрали. Навіщо людей до книги принаджувати? Книгарні, книжкові виставки, бібліотеки сьогоднішній київській владі – "без надобності"... Воно й зрозуміло – нечитаючій, забамбуленій телесеріалами, шоу публіці вішати локшину на вуха простіше.

* Дієслово "вирував" пасує лише до щорічного Львівського книжкового форуму, де за один день покупців-відвідувачів набирається більше, ніж на всіх чотирьох столичних виставках за всі дні разом. Без супротиву престольний Київ віддав звання книжкової столиці Львову. І хіба поверненням на Майдан Незалежности книгарні "Поезія" зможе спробувати поборотися з містом князя Данила.

м. Чернівці

Де в Україні не співають пісень? Не знайдено такого місця. І в співучого нашого народу особлива тема – козацтво, відоме своєю сміливістю, мужністю, лицарськими чеснотами. Але…

ХТО Ж ТАКИ ЇХАВ ІЗ ДОНУ ДОДОМУ?

Михайло МОЛЯВКО

Вслухаймося у текст пісні "Їхали козаки", яку в 1936-му "повернув українському народові із забуття" московський краснознамьонний хор красной армії. Останнє видання цього тексту: Київ, 1993, "Музична Україна" 4707, Збірник пісень; упорядник – Порічка О. А., "Як засядем, браття, коло чари", с. 252. Отже, читаємо: "Їхали козаки із Дону додому, Підманули Галю, взяли із собою. Ой ти Галю, Галю молодая, Лучче тобі буде, як в рідної мами".

Зазначимо, що наш народ віками шліфував кожен наголос, кожну риму, складаючи пісні. А тут з першого ж куплету проглядає невправність як технічна, так і смислова. Далі ж козаки в пісні показані не лицарями, а лиходіями, що поводяться з бідолашною Галею, як татарлюдолови:

Везли, везли Галю крутими горами,
Крутими горами, темними лісами...
Прив'язали Галю до сосни косами.
Підпалили сосну ізгори донизу.
Сосна горить, а Галя говорить:
"Ой, хто цеє чує, нехай порятує".

Тут уже не тільки рими, а й складів не вистачає для збереження ритму мелодії й злагоди співу. Та облишмо, бо далі: "Обізвався козак: – Я в полі ночую, Я твій голосочок далеко почую". Почув козак! Облишмо наголоси! Чи є козак, який би кинув дівчину напризволяще, не порятував би її від нападників? А що ж у пісні? Гидко цитувати той текст хору імені Александрова, чи не Л. Первомайським писаний (редагований), що знаходив "народні пісні про сокола Леніна", та для повної картини мушу подати увесь той бруд, кинутий в обличчя козацтву, що з дому свого – Дону їхало невідомо до якого дому:

Каже другий: – Я в полі пахаю,
Ой хто дочок має, нехай научає,
Ой хто дочок має, нехай научає.
Нехай на досвітки гулять не пускає.

Чи є хоч один українець, який би землю не орав, а пахав? З чийого лексикону словечко "пахаю", здогадатися неважко. А з останніх рядків виглядає лукавий мораліст, який "піклується" про цноту козацьких наречених і дочок роду нашого. Та козаки самі за себе могли постояти і на вечорницях, і на досвітках – берегти честь дівоч й дати відсіч усяким нахабам.

Може, й не винна упорядниця, що знайшла для збірника пісень такий текст. Не було під рукою іншого. А чи існував інший текст? Так, існував. За справжній зміст цієї пісні далекий родич нашої сім'ї дядько Гордій потрапив до одного з концентраційних таборів, збудованих у Києві за наказом Леніна. Концтабори призначалися для "антисемітів"... Це окрема тема. А зараз про пісню. Ось як склав її народ і як співав її знищений чекістами-сіоністами дядько Гордій:

Їхали хозари із Дону додому,
Умовляли Галю їхати з собою:
"Ой ти, Галю, Галю молодая",
Умовляли Галю їхати з собою.
"Єдєм, Галя, с намі, мудримі жидамі,
Будеш жить получше,
чем у родной мами".
Не слухає батька Галя молодая,
До жидів на воза весело сідає.
Ті ж повезли Галю курними шляхами,
Крутими ярами, темними лісами.
Розтинали Галю масними руками,
Прив'язали бідну до сосни косами.
Попід ноги Галі накидали хмизу,
Запалили сосну ізверху донизу.
Сосна догоряє, Галя промовляє:
"Ой хто мене чує, нехай порятує".
Козаки почули, до лісу майнули –
Жидів порубали, Галю врятували.
Ой хто дочок має, нехай научає
З хтивими жидами шляхом
не пускає.

Рядок "Ой ти, Галю, Галю молодая" є приспівом перед повторенням кожного другого рядка куплету.

У цьому тексті були ще куплети, які, за нашим українським звичаєм, не співали, коли за столом були діти. У них йшлося про всі тортури над Галею та її опір злодіям. Я лише раз чув їх і, на жаль, не запам'ятав. Батько останній раз проспівав цю пісню, почувши спотворений текст, і заборонив нам співати її, пом'янувши дядька Гордія, якого не врятувало посилання на те, що так співає народ. Чекіст Ося Лівшиць сказав, що за такі пісні ЧК "перестрєляет весь етот народ".

Пісні про козаків, як і саме козацтво, нищилися комуністичним режимом особливо ретельно. Щоб і духу козацького на цій землі не лишилося. Лише в 1936 році, коли деякі активісти-чекісти, серед них і О. Лівшиць, були самі зігнані в енкаведистські підвали на заслужену собачу смерть, а слово "козак" перестало вживатися владою як синонім слова "контра", разом з піснями, переробленими "народними поетами" на новий лад, відредаговану пісню під назвою "Їхали козаки" було "повернено" українцям краснознамьонним хором Москви.

Дуже прикро, що деякі сучасні виконавці народних пісень включають цю, перероблену нашими ворогами пісню, до свого репертуару, не замислюючись над огидним змістом. Чим, безперечно, тішать тих, чиї далекі предки їздили із Дону додому, підманюючи й обезчещуючи по дорозі недосвідчених дівчат.

м. Київ

ОСМИСЛЕННЯ ДІЙСНОСТИ

"ВЛАДА РАД" У НОВІТНІЙ УКРАЇНІ

як рудимент більшовицького минулого

Роман ЦИБУЛЬСЬКИЙ

Підвалини занепаду та руйнації сьогоднішньої України були закладені ще більшовиками-шахраями під час їхнього приходу до влади в Росії. Більшовики впровадили в життя чи не найгеніальнішу за своєю простотою та за своїм шахрайським задумом аферу. Аферу, яку придумали європейські шахраї-філософи і яка ґрунтувалася на впровадженні неприродної, недієздатної колективної форми влади – влади Рад. Метою було ввести суспільство в стан безладу і хаосу, впровадивши безвідповідальну та недієздатну систему державної влади. Адже безлад і безвідповідальність влади – найкраще середовище для шахраїв та корупціонерів. Це їм вдалося. Тодішня імперія була пограбована, а цінності вивезені за її межі. Влада Рад та радянське управління за своєю формою є колективним, тобто передбачає керівництво з боку колективу людей, а не конкретної людини, особистості. Таке керівництво має базуватися на так званих "колективному розумі" та "колективній відповідальності". Така концепція рівнозначна визнанню відокремленого від людини людського розуму. Це не тільки суперечить здоровому глузду, а й ідеології комуністів-матеріалістів. Колективна форма влади, якою є влада Рад, – це не що інше, як влада натовпу, неорганізованих та некерованих людей. Влада натовпу, який, як перетвориться в натовп злочинців, мародерів або в базар, на ніщо більше не спроможний. Неспроста такий натовп називають стихійним, що походить від слова "стихія". Природно, що довготерміново непідпорядкованим і некерованим такий натовп існувати не може. Неминуче з'являється "лідер", якого цей же натовп перетворює у "вождя". За таким сценарієм анархія натовпу перетворюється в диктатуру "вождя", а "демократія" влади Рад – у диктаторський режим.

У свою чергу, диктатори і диктаторський режими не можуть існувати без системи бутафорської "колективної" влади. Всю свою недолугість, некомпетентність та безвідповідальність за свої дії вони перекладають на колективну безвідповідальність і колективну недолугість "голосуючих" народних обранців. Свої злочинні дії прикривають колективно проголосованими рішеннями чи законами.

У цьому легко переконатись, аналізуючи хід історії двадцятого століття. Усі без винятку так звані "комуністичні" або "соціалістичні" країни, які будувалися "владами Рад", перетворились у диктаторські режими з трагічними для народу наслідками. Трохи щастило тільки тим країнам, де на місці диктатора опинялася людина із здоровим глуздом та відчуттям відповідальності.

Невідомо, чим би закінчилася побудова першої більшовицької "країни Рад" та якою була б доля "світового комунізму", якщо б до влади не добрався диктатор Сталін. Тільки завдяки злочинно жорстокій сталінській диктатурі був подоланий більшовицький радянський безлад та розруха. Тільки перетворивши державу в тюремний табір та зробивши половину населення арештантами, а другу половину донощиками і тюремниками, сталінська репресивна диктатура зуміла вивести СРСР на передові позиції промислового розвитку.

Зрозуміло, що цей "радянський розвиток" коштував десятків мільйонів людських життів.

За інерцією репресивна система забезпечувала розвиток і при авантюристові Хрущові, але цей розвиток вже не був здеформований абсурдною ідеєю побудови "світового комунізму". Давалась взнаки повна безграмотність цього генсека.

Прийшовши до влади, "ліберал-інтелігент" Брежнєв передав правління колективу комуністів в Політбюро, і колективна безгосподарність і корупція почали накопичувати свою руйнівну силу. СРСР почав занепадати. Наприкінці правління Брежнєва колективна радянська безвідповідальність так розкрутила маховик безгосподарності і корупції, що спроби гебіста Андропова навести в державі "порядок в сталінському дусі" ніяких результатів не дали.

Горбачов, не розуміючи першопричин занепаду СРСР, почав послабляти комуністичний тоталітаризм та впроваджувати "перебудову". Не розумів, що влада Рад довготерміново може існувати тільки за умов диктатури. Що за умов демократії влада Рад – це безлад, розруха, розграбування та саморуйнація держави. Замість створення системи державної влади, за якої політичну владу має голова держави і несе за це відповідальність, Горбачов відновив систему "колективної влади Рад", за якої весь колектив рад "керує" і ніхто ні за що не відповідає. Це призвело до того, що вся система влади в радянській імперії стала не тільки безвідповідальною, а й безконтрольною.

Верховну Раду в базарний натовп торгівців, шахраїв та мародерів. "Нардепи" поставили все з ніг на голову.

"Приватизували" та перетворили в корупційний бізнес все, що бачили і про що тільки чули – все матеріальне і духовне. Насамперед в корупційний бізнес вони перетворили свою "законотворчість", а разом з нею всю правоохоронну та судову системи. Корупцію та злочинність легалізували, узаконили і поставили в основу діяльности державних органів влади.

Промислово-товарне виробництво як основу розвитку держави заблокували недієздатною податковою системою та корупцією. Найбільш творчі, кваліфіковані та працездатні верстви населення з України виштовхали. Економічний розвиток замінили розграбуванням економічного потенціалу держави, а соціальний – небаченим майновим розшаруванням суспільства – різким збагаченням корупціонерів та злочинців за рахунок зубожіння суспільства. Зараз же людям дурять голови зростанням ВВП та кладовищенською "стабільністю" так, як свого часу комуністи морочили голови людям ростом "об'ємів", "процентів" та "мирним небом".

Мал. А. КАЗАНСЬКОГО

Природно і закономірно, що все це спричинило безлад і руйнацію економіки і закінчилося руйнацією СРСР як нестабільного за своєю природою імперського державного утворення.

Президент Кучма, прийшовши до влади після створеного Кравчуком безладу та хаосу, не тільки не зупинив процес розграбування та руйнації України, а й сам активно включився у цей процес.

За Президента Ющенка, на жаль, прикладів безвідповідальності, безгосподарності та руйнівної дії різного роду Рад безліч.

Україна занепадає та руйнується за більшовицьким сценарієм країни Рад. Важко розібратися, хто і що більше прислужилися тому, щоб уся повнота державної влади опинилась у колективно безвідповідальної Верховної Ради – щоб безгосподарний радянський комунізм в одночасся перетворився в злодійський радянський капіталізм. Що більше посприяло цьому – професійні та світоглядні недолугості тодішніх демократів-чорноволівців чи хитрощі посткомуністичних корупціонерів та шахраїв?

Поки демократи, борці за символи України боролися з уже неіснуючим комунізмом та з'ясовували, в якому напрямку має рухатися новостворена Україна, корупціонери від комунізму часів Кравчука і Кучми, підпорядкувавши "совкову" більшість народних обранців, перетворили

"Демократія" рад практично витіснила з влади та з політики розумних, фахових та відповідальних людей. Крім шахраїв від політики, в середовищі державотворців не залишилося людей з неатрофованим відчуттям реальности та здоровим глуздом. Людей, здатних зрозуміти, що в центрі Європи не може існувати держава з 47-ми мільйонним населенням без розвиненого власного товаровиробництва, що економічний потенціал України не безмежний. Рано чи пізно державна казна виявиться порожньою, а половина населення залишиться без засобів до існування.

Сьогодні пересічному українцю важко зрозуміти, що відбувається в Україні. Важко розібратися, де перебуває влада та хто "керує" Україною. У цьому нічого дивного нема. Більшовики свого часу для цього і впровадили "владу Рад" та "комунізм", щоб, крім шахраїв від політики, ніхто ні в чому не зміг розібратися.

Їхні нащадки, сьогоднішні шахраї від комунізму разом з шахраями від капіталізму, так "вдосконалили", "демократизували" і замаскували під парламентаризм систему влади Рад, що не тільки пересічний українець, а й Президент України не в змозі зрозуміти, що відбувається в державі, чому це відбувається, де є державна влада та де вона повинна бути.

У цивілізованих демократичних країнах державна влада – це законодавство держави та державні органи влади, що забезпечують виконання цього законодавства. Якість держави визначається якістю цього законодавства.

Українська "совдепівська" Верховна Рада впровадила таке "досконале" законодавство, що влада через шахрайську конституцію та численні маніпулятивні закони легко перекочовує в руки шахраїв-юристів. На сьогодні влада перебуває десь між корумпованою Верховною Радою та "комерціалізованими" судами. Влада стала тіньовою, як і переважна частина економіки України.

Питання не в тому, потрібний Україні парламентаризм чи не потрібний, потрібна Україні Верховна Рада чи ні? Питання в тому, які функції повинна виконувати Верховна Рада, які завдання вирішувати та якими повноваженнями повинна бути наділена.

Людство в своєму цивілізаційному розвитку придумало демократію, щоб обирати відповідальну, ефективну владу і при потребі міняти її. Парламентаризм придумали, щоб цю владу інформувати про проблеми в суспільстві і змушувати їх вирішувати. Парламент впроваджували як представницький від суспільства контрольний та дорадчий орган, що контролює владу та захищає суспільство, а не як окремий орган влади, що представляє та захищає владу.

Шахраї-більшовики свого часу поставили все з ніг на голову. Перетворили представницький орган від суспільства, яким була в імперії дореволюційна Дума, в колективно безвідповідальну державну владу. Зробили свою державну владу не тільки безвідповідальною, а й безконтрольною з боку суспільства. Це шулерство перевернуло хід історії XX століття.

За великим рахунком, Україна як держава доходить до стану природного самознищення, спричиненого неприродно побудованою системою державної влади. Системою, яка суперечить не тільки природним принципам і законам розвитку, а й здоровому глузду. Системою, яка може існувати тільки за умов диктатури та командно-адміністративного управління. Системою, яка за своєю суттю нічого спільного з реальною демократією і парламентаризмом не має. Все це хитромудро та надійно захищено сьогодні діючою Конституцією.

Зупинити українсько-радянський безлад, мародерство та руйнацію України без зміни системи державної влади, без зміни Конституції вже нереально. Надто далеко зайшла корупція, криміналізація, кругова порука в монополізації влади.

Марна справа шукати причини тотальної корупції в продажності, корупційності та недоторканності "нардепів". Все це наслідки, а причина одна і та ж – недієздатність, безвідповідальність та безконтрольність колективної влади Рад. Зовсім абсурдним є шукати причини корупції в міфічній "незрілості" суспільства. Суспільство таке, яким його робить влада. На сьогодні в цьому пора розібратись і зрозуміти, що природне призначення влади – перешкоджати тому, щоб суспільство перетворювалось у натовп злочинців.

На сьогодні в Україні поки що є всі умови та більш ніж реальна можливість змінити Конституцію, вивести країну на шлях відродження.

Важко передбачити, чи українські "державотворці", крім шахраїв від політики, спроможні розібратися і зрозуміти, що відбувається в Україні, та до чого це призведе. Чи розуміють вони доленосну істину про те, що за своєю природою суспільство не несе відповідальності? Винними завжди є його лідери, незалежно від того, як та з якими намірами вони ними стали.

м. Івано-Франківськ

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

СЛАВНИЙ СИН УКРАЇНИ

С. БАНДЕРА

Цей період діяльности Степана Бандери закінчився ув'язненням у червні 1934 р. Він перебув слідство у в'язницях Львова, Кракова й Варшави до кінця 1935 р. При кінці того року і на початку 1936 р. відбувся процес перед окружним судом у Варшаві, в якому Степан разом з 11 іншими обвинуваченими був суджений за приналежність до ОУН та за зорганізування атентату на міністра внутрішніх справ Польщі Броніслава Перацького (який відповідально керував польською екстермінаційною політикою супроти українців). У Варшавському процесі його засудили на кару смерти, яку замінено на досмертну тюрму на підставі амнестійного закону, схваленого польським сеймом під час процесу. В літі 1936 р. відбувся другий великий процес ОУН у Львові. Бандеру судили як крайового провідника ОУН за цілу діяльність ОУН-УВО того періоду. На лаві підсудних було більше членів очолюваної ним Крайової Екзекутиви. Вирок у львівському процесі йому злучили з варшавським – на досмертне ув'язнення. Після того він сидів у в'язницях "Свєнти Кшиж" коло Кельц, у Вронках коло Познаня і в Берестю над Бугом до половини вересня 1939 р.

Німецько-польська війна у вересні 1939 року застала Степана у Берестю над Бугом. З першого дня війни місто було бомблене німецьким летунством. 13 вересня, коли положення польських військ на тому відтинку стало критичне через окрилюючі операції противника, в'язнична адміністрація і сторожа поспішно евакуювалися, і він, разом з іншими в'язнями, в тому числі й українськими націоналістами, дістався на волю.

З гуртом кільканадцятьох звільнених з в'язниці українських націоналістів він подався з Берестя на південний захід у напрямі на Львів. У Сокалі зустрівся з провідними членами ОУН того терену. Одні з них були на волі, інші – повернулися з в'язниці.

З ними Бандера обговорив ситуацію і напрямні подальшої праці. З Сокальщини він вирушив до Львова, де два тижні жив конспіративно. Спільно з членами Крайової Екзекутиви устійнили плани дальшої діяльности ОУН на українських землях і її протибольшевицької боротьби. На першому місці поставлено: розбудову мережі й дії ОУН на всіх теренах України, що опинилися під большевиками; план широкої революційної боротьби при поширенню війни на території України і незалежно від розвитку війни; протиакцію на випадок масового знищування большевиками національного активу на ЗУЗ.

Степан Бандера зразу мав план залишитися в Україні й працювати в безпосередній революційно-визвольній дії ОУН. Але інші члени Організації настоювали на тому, щоб він виїхав за кордон большевицької окупації і там вів організаційну працю. Остаточно перерішив цю справу прихід кур'єра від Проводу з-за кордону з такою самою вимогою. У другій половині жовтня 1939 р. він покинув Львів і прибув до Кракова, який став у той час осередком українського політичного, культурно-освітнього й суспільно-громадського життя на західних окраїнах Українських земель. Тут він увійшов у працю тамошнього осередку ОУН, в якому зібралося багато провідного членства з ЗУЗ, польських в'язниць; було теж декілька провідних членів, які вже давніше жили в Німеччині, Чехо-Словаччині й Австрії. У листопаді 1939 р. Степан поїхав на 2 тижні до місцевости Піщани (Пещани) у Словаччині на лікування ревматизму разом з двома-трьома десятками звільнених з польських тюрем українських політичних в'язнів.

Зі Словаччини поїхав до Відня, де теж була важлива закордонна станиця ОУН, в якій концентрувалися зв'язки ОУН із ЗУЗ в останні роки польської окупації, а також із Закарпатською Україною. При кінці 1939 р., або в перші дні 1940 р., до Відня приїхав провідник ОУН на Українських Землях Тимчій-Лопатинський. Тут устійнено, що обидва мали їхати до Італії на зустріч з тодішнім головою Проводу Українських Націоналістів полковником А. Мельником. С. Бандера мав з'ясувати голові Проводу Організації ряд справ, проектів і вимог внутрішньо-організаційного і політичного характеру для наладнання здорових відносин між ПУН-ом і крайовим революційним активом. Обоє сподівалися спільно переконати полковника А. Мельника і ліквідувати наростаючі розходження.

До Італії він поїхав перший, в першій половині січня 1940 р. Був у Римі, де станицею ОУН керував професор Є. Онацький. Там Степан зустрівся зі своїм братом Олександром, який жив у Римі від 1933–34 рр., студіював там і зробив докторат з політично-економічних наук, одружився і працював у місцевій станиці. З А. Мельником Бандера відбув зустріч і розмову в одному з міст північної Італії, найперше з крайовим провідником Тимчієм-Лопатинським.

Ці розмови закінчилися негативним вислідом. Поскільки раніше розходження стосувалися головно до співпрацівників А. Мельника, то у висліді його становища вони мусіли звернутися так само проти нього. Полковник Мельник не погодився відсунути Я. Барановського з ключового становища в ПУН-і, що давало йому вирішний вплив і детальний вгляд у найважливіші справи Організації, зокрема в справи крайові та зв'язків між краєм і закордоном. Тимчій-Лопатинський і С. Бандера обстоювали становище крайового активу, що боротьба ОУН в Україні мусить бути достосована передусім до внутрішньої ситуації в СРСР, а передусім в Україні, та що не маємо таких союзників, щоб узгіднювати наші плани з їхніми. Якщо б большевики розпочали масове винищування національного активу на окупованих західніх землях, щоб знищити головну базу організованого руху, тоді ОУН повинна розгорнути широку революційно-партизанську боротьбу, не дивлячись на міжнародну ситуацію.

Оскільки А. Мельник не хотів поступитися в політичній і персональній площинах, у лютому 1940 р. створено Революційний Провід ОУН, очолений Степаном Бандерою. Рік пізніше Революційний Провід скликав ІІ Великий Збір ОУН, на якому одноголосно обрано головою Проводу Степана Бандеру. Під його проводом ОУН знову стає кипучою революційною організацією. Вона розбудовує організаційну мережу на Рідних Землях, творить похідні групи ОУН з того членства, що було за кордоном, та організовує визвольну боротьбу спільно з іншими поневоленими Москвою народами. Перед вибухом німецько-російської війни Бандера ініціює створення Українського Національного Комітету для консолідації українських політичних сил до боротьби за державність. Рішенням Проводу Організації 30 червня 1941 р. проголошено відновлення Української Держави у Львові, але тому, що Гітлер доручив своїй поліції негайно зліквідувати цю "змову українських самостійників", німці заарештували Ст. Бандеру вже за кілька днів після акту проголошення відновленої Української Держави. Німецьким в'язнем був Степан Бандера до грудня 1944 р. Тоді звільнено його і кількох інших провідних членів ОУН з ув'язнення.

На Крайовій ширшій нараді Проводу ОУН на УЗ у лютому 1945 р., що була трактована як частина Великого Збору ОУН, обрано нове Бюро Проводу в такому складі: Бандера, Шухевич, Стецько. Цей вибір підтвердила Конференція ЗЧ ОУН 1947 р., і тоді Степан Бандера став знову Головою Проводу всієї ОУН. Як Провідник ОУН Ст. Бандера у післявоєнний час вирішує далі продовжувати збройну боротьбу проти Москви. Він інтенсивно організовує крайовий зв'язок і бойові групи ОУН, які втримують контакт з Краєм постійно аж до його смерти.

У 1948 р. в Закордонних Частинах ОУН витворюється опозиція, якій Степан Бандера протиставився в площині ідейній, організаційній і політичній. Того ж року за його апробатою представники ЗЧ ОУН входять до Національної Ради, щоб консолідувати політичну діяльність української еміграції. Але два роки пізніше Провід ЗЧ ОУН вирішив вийти з УНРади, бо вона не давала моральної підтримки революційній боротьбі й узурпувала право репрезентувати український народ від імені фіктивних партій. Щоб справніше поладнати конфлікт з опозицією ЗП УГВР, у квітні 1948 р. Бандера запропонував Лебедеві перебрати головування Проводу ЗЧ ОУН і сформувати його за участю членів опозиції, з чого Лебедь уже в липні зрезиґнував, віддаючи назад керівництво Бандері. Для утихомирення дальшої опозиційної критики Ст. Бандера в грудні 1950 р. уступив з посту Голови Проводу ЗЧ ОУН, підкресливши тим безпідставність закидів про його диктаторські амбіції і плануючи перейти в Україну. Тим часом він виконував функції в Проводі ЗЧ ОУН як член цього Проводу під головуванням спершу Ст. Ленкавського, а згодом, від квітня 1951 р., під головуванням Я. Стецька. Коли опозиція вперто поширювала вістки, що ОУН в Україні перейшла з націоналістичних позицій на соціалістичні і те саме мають зробити ЗЧ ОУН, Ст. Бандера радикальним потягненням вирішив примусити Крайову ОУН виразно визначити ідейно-політичні позиції, щоб унеможливити дальшу спекуляцію "краєвими позиціями" і підшивати під фірму ОУН неокомунізм. 22 серпня 1952 р. він уступив з посту Голови Проводу всієї ОУН. Це його уступлення не було, одначе, прийняте ніякою компетентною установою ОУН, і Ст. Бандера далі залишився Провідником ОУН до своєї смерти в 1959 р. Четверта Конференція ЗЧ ОУН у травні 1953 р. вибрала Ст. Бандеру знову на Голову ЗЧ ОУН Проводу. У лютому 1954 р. прийшло до розриву з новою опозицією, що наростала в Закордонних частинах ОУН з 1953 р., після невдалих спроб договоритися на форумі "Колегії Уповноважених", до якої "з волі Краю" входили Л. Ребет, З. Матла і Ст. Бандера. Роком пізніше, 1955 р., відбулася 5-та Конференція ЗЧ ОУН, яка наново вибрала Головою Проводу ЗЧ ОУН Ст. Бандеру і з того часу знову інтенсивно проведено роботу Організації. Тоді присвячено особливу увагу організуванню теренів, крайовим зв'язкам і зовнішній політиці.

15 жовтня 1959 р. Степан Бандера впав жертвою скритовбивства. Медична експертиза виявила, що причиною смерти була отрута. Два роки пізніше, 17 листопада 1961 р., німецькі судові органи проголосили, що вбивником Степана Бандери є Богдан Сташинський з наказу Шелепіна і Хрущова. Після докладного слідства проти вбивника Сташинського відбувся процес від 8 до 15 жовтня 1962 р. Присуд проголошено 19 жовтня, в якому Сташинського засуджено на 8 років важкої в'язниці. Німецький Верховний Суд у Карльсруге ствердив, що головним обвинуваченим у вбивстві Бандери є совєтський уряд у Москві.

Закінчення. Початок у попередньому числі.

КРІЗЬ ТЕМІНЬ ВІКІВ

ФАЛЬШУВАННЯ ІСТОРІЇ

Історичні твори Василя Татіщева та Михайла Ломоносова в "опрацьованні" московських опричників від науки

На сторінках "Нації і держави" вже друкувалися окремі статті на історичну тематику самобутнього дослідника історії Володимира Белінського.

Автор структурно досліджує архівні джерела, вивчаючи справжню, а не сфальшовану історію Росії.

Володимир БЕЛІНСЬКИЙ

Цікаво пригадати, як у Москві почали з'являтися деякі достовірні українські історичні джерела стосовно Руси. І не тільки українські.

Якщо О. Лизлов наприкінці XVII століття ще не мав уявлення про твір великого Нестора "Повість временних літ", то вже в другому десятилітті XVIII віку історична епопея Нестора була відома московським владоможцям. І не просто відома. Ще за часів Петра І твір вилучили з Києва та вивезли до Московії. Ми ж пам'ятаємо – саме оригінал твору Нестора тримала в своїх руках Катерина ІІ за часів своєї "копіткої" праці над "Историей государства Российского". Той же Петро І давав накази копіювати геніальний твір.

Були й інші шляхи появи українських раритетів у Московії. Особливо цікаві дослідження з цього приводу зробив професор Борис Яценко у своїй праці "Слово о полку Ігоревім" та його доба" (Київ, 2000 р.).

Тобто, починаючи з часів Петра І, в московських архівах почали нагромаджуватися великі історичні раритети та їхні копії. І не тільки українські, а й литовські, польські, золотоординські й інших народів. Саме Петро І започаткував примусове вилучення та вивезення до Московії українських стародруків та рукописів.

Уже відомий нам Г. Міллер цілих десять років їздив східними землями Московської імперії (з 1733 до 1743 року) та нишпорив в усіх закутках, вилучаючи старовинні раритети золотоординської доби. Не один завантажений старовинними архівними матеріалами віз був ним доставлений до Москви та Санкт-Петербурга. А до Московії оцей Міллер був запрошений особисто Петром І. Так накопичувалася основа для написання історії Московії. Зауважу, саме Петро І, сфальшувавши так званий Радзивіллівський (Кенігзберзький) звід, вказав напрям, яким потрібно рухатися – поєднати київську та ростово-суздальську землі. Йому лише не вистачало часу, аби виконати свій "великий" задум. Ту працю виконала Катерина ІІ.

Цікаво придивитися до перших історичних досліджень московитів докатеринівської доби. Про працю О. Лизлова "Скіфська історія" ми вже писали.

Отож звернімося ще до двох подібних: "История Российская с самых древнейших времен" Василя Татіщева та "Древняя Российская история от начала Российского народа до кончины великого Князя Ярослава Первого или до 1054 года" Михайла Ломоносова.

Спочатку з'ясуємо декотрі деталі стосовно появи книги Василя Татіщева. Як зазначив ще в середині XIX століття один із перших дослідників твору Татіщева – Ніл Попов, "Історія" була написана автором впродовж 1727–1739 років.

"Історія" Василя Татіщева не сприймалася ні владою, ні науковцями Академії Наук, її заборонили друкувати "за шкідливість та безглуздя". Хоча Татіщев продовжував працювати над "Історією" до своєї смерти, тобто до середини 1750 року.

Після смерти Василя Татіщева його син, за наказом імператриці Єлізавети Петрівни, передав усі оригінали батьківської праці до кабінету імператриці.

Як бачимо, з середини 1752 року оригінал історичної праці Татіщева в повному обсязі перебував у руках російської влади. Та його ніхто не збирався друкувати. Оригінал "Історії" Василя Татіщева безслідно зник.

Зараз існує більше двадцяти так званих "списків історії Василя Татіщева", немовби якимось чином причетних до оригіналу. Навіть академік О. Шахматов у своєму дослідженні "К вопросу о критическом издании Истории Российской В. Н. Татищева" оперує чотирнадцятьма джерелами (списками). Але нема достовірних джерел, куди подівся беззаперечний оригінал праці Василя Татіщева. Хоча безслідно зникнути з імператорської канцелярії, звичайно, він не міг.

Чому ми так прискіпливо звертаємо увагу саме на ці факти?

Справа в тому, що більшість істориків-дослідників як минулих віків, так і сучасних, вважають "Історію" Татіщева в більшій чи меншій історичній мірі сфальшованою. Російський академік П. Бутков чітко зазначив:

"История Татищева издана не с подлинника, который потерян, а с весьма неисправного, худого списка..."

Між іншим, такої ж думки дотримувався українець, сучасник Буткова, – професор М. Максимович – перший ректор Київського університету.

Перші ж три частини (томи) книги Татіщева видавалися під пильним наглядом Катерини ІІ з 1768 до 1784 року. Редагував працю все той же Герард Міллер.

До праці професора Ніла Попова "В. Н. Татищев и его время", московського видання 1861 року, додано частину так званої "Переписки времен Екатерины II по поводу сочинений Татищева", де наведено два листи завідуючого катеринінської канцелярії Адама Олсуф'єва до Г. Міллера та один лист-відповідь професора Міллера. Що цікаво, листування тривало не один рік, та нам дозволили познайомитися лише з трьома листами. Але й цього вистачає, щоб дізнатись, як агресивно реагувала Катерина ІІ на розголошення історичних таємниць Московської імперії.

Катерина ІІ забороняла професору Міллеру не тільки знайомити когось із працею Татіщева, а й висловлювати власні думки стосовно його "Історії". І це при тому, що Міллер був особливо довіреною особою імператриці. А для повного затаємничення книги вся бібліотека та рукописи самого Міллера були вилучені Катериною ІІ до свого архіву. І це ще за життя професора. Ще одна дуже цікава річ: останній лист Адама Олсуф'єва до Г. Міллера датований 2-м жовтня 1793 року. Лист настільки вразив професора, що, написавши відповідь 10 жовтня, Г. Міллер помер 11 жовтня того ж року. Історія майже детективна. Але тільки для людей, необізнаних з жорстокістю московських владоможців.

Отака достовірна правда щодо появи "Історії" Татіщева.

Далі звернімося до появи історичної праці Михайла Ломоносова. Тут трапилася не менш детективна історія. Одразу зауважу – Михайло Ломоносов писав своє історичне дослідження за наказом імператриці Єлізавети Петрівни.

Ломоносов почав збирати матеріал для своєї історичної праці з 1751 року. А 1754 року приступив до написання книги.

Але далі пішли суцільні недоречності. Коли книжка була частково надрукована, Ломоносов, немовби особисто, припинив друк та забрав з друкарні рукопис для подальшої праці над ним. І працював над новою книгою знову повних чотири роки.

28 лютого 1763 року Михайло Ломоносов пише до Академії Наук листа, де повідомляє, що передає Академії до друку нову книгу, яка складається з чотирьох частин і охоплює московську історію від дослов'янських часів до князя Івана Васильовича, тобто до XVI століття. Таким чином, у друкарському наборі "Історія" Ломоносова була доведена до XVI століття і сягала 300 сторінок.

Тим часом імперії настали інші часи – на троні сиділа Катерина ІІ. Тож друкування книги Ломоносова призупинили. Катерину ІІ щось не влаштовувало в тій "Історії". Лише після смерті Ломоносова, у 1766 році, імператриця дала дозвіл надрукувати перший варіант книги. Чому саме так, історики не повідомляють.

"Історія" Ломоносова була надрукована у двох варіантах. Але нам дозволено ознайомитися лише з одним, тобто з першою частиною книги, що сягає 1054 року. Далі – зась!

Що цікаво, книга надрукована саме в тому форматі, від котрого Ломоносов відмовився. І сягає вона лише 140 сторінок. Між тим, у 1763 році Ломоносов переглядав набір своєї праці особисто, й вона сягала 300 сторінок. Отакі незрозумілі таємниці спіткали працю Ломоносова. Тому друга частина "Історії" і "не сохранилась".

Та полишимо московські таємниці фальшування історичних праць Василя Татіщева та Михайла Ломоносова. То – жалюгідні потуги владоможців. Нас цікавить інше питання. Обидва автори працювали над своїми історичними дослідженнями до появи катеринівських "общерусских летописных сводов", тож вони не могли знати про їхнє існування. І саме цю істину ствердили історичні праці Татіщева та Ломоносова.

Ми вже зазначали, що фальшування московської історії розпочалося за часів Петра І. Хоча не потрібно забувати й "заслуги" на цій ниві Івана ІІІ та Івана IV (Грозного).

Але то були хаотичні спроби. Цар Петро І своїми діями заклав основу для цілеспрямованого фальшування історії московитів. Так, 20 грудня 1720 року він своїм указом наказав київському губернатору Голіцину вилучити з усіх українських монастирів усі старовинні грамоти, літописи та книги. І то був уже не перший указ подібного змісту. Ще раніше, 1716 року, під його наглядом фальшували так званий Радзивіллівський літопис.

Отож, і Татіщев, і Ломоносов, працюючи над своїми історичними творами, уже могли користуватися копіями праці Нестора "Повість минулих літ". Хоча ми не ведемо мови про якість тих копій. Бо пізніше професор О. Шахматов виявив цілу низку "вставок" до праці Нестора, особливо стосовно так званої Ростово-Суздальської землі та її найперших князів. О. Шахматов навіть заявив, а український професор А. Кримський підтримав, що "я отрицаю самую возможность того, что Нестор знал летописное сказание в том его виде, в каком оно дошло до нас".

Як бачите, у справі фальшування історії московити працювали надзвичайно плідно. Але то тема іншої розмови.

У своїх працях обидва історики (Татіщев і Ломоносов) посилалися саме на ці твори – повість Нестора та Радзивіллівський літопис. А ще – на так званий Іоакимівський літописний звід.

Російські науковці вважають, що Радзивіллівський літопис належить до праць кінця XIII століття і написаний у Ростово-Суздальській землі, бо доведений до 1206 року і має згадки про князів тієї землі, що розпочинаються в кінцевій третині книги. Але є одна надзвичайно цікава річ, яку російські (та й українські) історики оминають та замовчують, бо не можуть пояснити. На сторінках Радзивіллівського (Кенігзбергського) літопису маємо 618 кольорових малюнків, що супроводжують текст. Так-от: історики-дослідники встановили, що: "ясные следы немецкой живописи и гравюры, явственная модернизация рисунков начинаются с 96 листа, где находится изображение "катепана", одетого в костюм немецкаго покроя и сидящаго у готического сооружения с башенками..." (А. Шахматов). А російський професор М. Кондаков пішов далі: "..... отметил особенный реалистический характер лицевых изображений в последней трети рукописи (саме тій частині, де є згадки про Ростово-Суздальських князів. – В. Б.), относящейся "к новейшей местной истории", и указал, что именно здесь имеются ясные следы западно-европейского влияния; так, мы найдем здесь западные средневековые башмаки, западные головные уборы и чепцы у женщин; одежда князей представляет западную своего рода далматику; "женщины зачастую одеты в западныя, волочащиеся по полу й узкия в талии платья, которыя – тоже следуя западной моде – оне приподымают спереди, чтобы не наступать при ходьбе и обнаружить цветное исподнее платне..."

У зв'язку з цим, ми пам'ятаємо праці археолога О. Уварова та антрополога О. Богданова, які про подібний одяг та взуття московитів і не згадують. Навпаки, вчені встановили, що впродовж VIII-XVIII століть московити (меряни) ще споживали сире м'ясо та дике коріння. Отака "європейська культура" та "європейський вплив".

У своїх історичних працях Василь Татіщев та Михайло Ломоносов посилалися також на декілька десятків іноземних авторів, і ті імена наведені в їхніх книгах. Але вони, як і Олексій Лизлов у своїй "Скіфській історії", не посилалися на так звані "общерусские летописные своды". Ті "зводи" Катерина ІІ у 60-ті роки XVIII століття лише починала опрацьовувати, і то надзвичайно серйозно і пунктуально.

А загадка про Іоакимівський літопис до уваги прийматися не може. Бо навіть російська історіографія вважає його звичайною фальшивою вигадкою. Хоча багато істориків до сьогодення послуговується цією фальшивкою.

Між іншим, друкуючи Радзивіллівський літопис у переліку "Полного собрания русских летописей", редакція повністю вилучила із книги всі 618 малюнків. Щоб не муляли очі та не нагадували про Петрові забаганки одягти диких лісових мерянок (московитянок) початку XIII століття в довгі шлейфовані європейські сукні XVIII століття.

На Святий Вечір 6 січня 1976 року троє однодумців, серед яких і Олександр Фисун, поїхали в Кончу-Заспу пошанувати колядками Миколу Руденка, Олеся Бердника та їхніх дружин. Двері радо відчинив сам господар, Микола Данилович. В оселю щебетливою птахою залетіла чернігівська колядка: "Ми ж тебе, господарю, та й не понижаємо. А святими щедрами та й благословляємо. Святий вечір, добрий вечір!". За те різдвяне колядування в колі великих мислителів українського Правозахисного Руху довелося розплатитися: усіх трьох невдовзі звільнили з роботи, після цього їх стало пильнувати недремне око спецслужб. Після 12 січня 1972 року, коли у Києві й по інших містах почалися арешти української інтелігенції, за колядування чинилися переслідування відомими органами. Та чи міг Творець допустити, щоб на українській землі, зокрема в нашій столиці, перестали лунати різдвяні пісні? Він дав сили Олександрові Фисуну продовжити колядницьку місію, що завжди випливала з потреб українського єства. Його ватага відома шанувальникам, як "Зореносці". Те, що являє вона людям, є унікальним. Це – не веселощі ряджених, не театральне забавляння з Козою, а справдешні духовні дійства, які демонструють правдивий світогляд і поетичне мислення українців із часів незапам'ятних і по день сьогоднішній.

ДО ЧИСТИХ ДЖЕРЕЛ

ПОТУЖНА ДУША УКРАЇНЦІВ

Ватага колядників. На передньому плані – О. ФИСУН

– Пане Олександре, скажіть, хто благословив Вас на колядування?

– Коли розривається коло святощів, людина опиняється поза потоком повноцінного життя. Згадую, як я сімнадцятилітнім хлопцем у 1950 році у лютий мороз 40 км ішов від станції у рідне село на Святий Вечір, щоб у батьківській хаті пережити таїнство величі Святого Різдва. Знесилений протиборством з холоднечею, я замерзав у холодному степу, падаючи в сніг, і неземний голос (я і понині вважаю, що то Господь мені наказував) "Додому! Додому!" Все життя я відчував обов'язок славити Всевишнього, що вберіг мені життя. А ще пам'ятається мені 1 січня 1973 року: біля столичної філармонії збирається колядницька ватага Л. Ященка, аби віншувати народження нового Сонця. Темні сили не дали – святково вбрані люди не встигли заспівати, як наїхали "воронки"... Л. Ященко, О. Фисун та ще дехто з учасників того гурту встигли перейти на протилежний бік вулиці...

Після згаданого нам доводилося таємно перевдягатися у під'їздах будинків, аби уникнути недремного ока спецслужб, і йти у колядницькі походи до українського сердечного люду, що так зголоднів за найдорожчими святощами. "Пане господарю! Застеляй столи! Буде до тебе аж троє гостей" – лунало в Боярці, Малютинці, Броварах, Василькові, у Звенигородці, Тальному, на Уманщині. Піднялися й до Карпатських гір: Криворівня, Яворів, Коломия, Івано-Франківськ...

А ще пригадую, як 1943 р. я носив своєму дядькові Олександрові вечерю за три кілометри. Там я вперше побачив націоналістичну газету, на першій сторінці якої був хлопчик у кожушку, в шапці – на тлі засніжених хатки і ялинки. У руках він тримав восьмикутну зорю. Досьогодні в пам'яті ношу той образ як священний символ Різдвяного свята.

– То був колядник, якого хотілося наслідувати?

– Так, я дуже хотів колядувати, але в юнацькі роки жодного разу не випало... Тепер я розумію, чому тоді соромився – тексти, що виникли на початку XX століття, є, грубо кажучи, жлобством. Випрошуванням чогось їстівного – "Дайте, дядьку, пирога" або "п'ятака". Адже українці мають прославлятися вищі енергії, сам Творець-Бог. Колядування – це величне діяння, що підносить людські душі до найвищої святості, воно несе в собі магічний зміст, включає цілий комплекс дійств, що відтворюють поетапні космічні звершення – творення сонячних, місячних, зоряних, водних енергій.

– То коли ж Ви вперше долучилися до цього процесу?

– Коли навчався в художньому інституті. Тоді знаменитий композитор Пилип Козицький запропонував студентам консерваторії вивчати колядки. Тих збірників текстів ми не бачили, ця література на той час була недоступною. Тексти колядок писали тогочасні поети, зокрема Василь Юхимович та інші. Згадую, 1967 року, коли я закінчив інститут, Леопольд Ященко збирав у просторих аудиторіях Академії Наук охочих вивчати й співати колядки. Як я був радий – неначе в рай потрапив! Із тих колядок у своїй ватазі нині згадуємо 3–4 тексти, серед них – "Ой красна-рясна в лузі калина", "Ой чи є чи нема пан господар вдома". Так от, репетиції у нас були часто, людей приходило багато – душ 50–60. Вони почали гуртуватися у ватаги. У 1968 році я влився у велику ватагу Миколи Плахотнюка.

– Як відомо, вашій ватазі навіть арешти не перешкодили: колядникі-зореносці діяли майже підпільно...

– То було непросто. Спливає у пам'яті те, як нас приймали господарі. Прийшли віншувати Матвія Шестопала (а він, як будівничий, сидів за друкарською машинкою), Сергія Плачинду, подружжя політв'язнів Чередниченків. Шанувальник колядування, видатний художник Іван-Валентин Задорожний щоразу зустрічав нас по-особливому. Дарма, що був радянський час. На столі його господи, як у храмі, стояла свічка з правдивого воску, пісні страви, серед яких неодмінно – печена картопля. До нас, колядників, казав: "Те, що ви щоразу приносите до людей, вартує сотень картин художників. Адже ви відтворюєте давню народну пам'ять".

Ніколи не забуду й того вечора, коли ми колядували матері політв'язня, члена Гельсінгської Спілки Миколи Матусевича. То було у Василькові 1982 року. ...Вона одчинила двері. Одного з колядників ця жінка знала, я її вперше бачив. Ми проспівали їй чотири колядки про матір. Далі було величальне слово до неї. Велика українська мати стояла неначе образ святої на іконі: жодна рисочка на її обличчі не поворухнулася... І посьогодні тримаю той образ – у ньому було щось неземне, вона – як Богоматір Роду нашого правічного...

– Мені розповідали, що люди плачуть, слухаючи ваші колядки...

– Пригадую, як 1990 році на Різдво ми були в Карпатах, зайшли до церкви. Жінки, дивлячись на нас, пошепки одна другій: "Три царі". А через рік у метро, коли ми в образі "трьох волхвів" їхали вітати художників, стали у переході й заспівали. Поки три куплети цієї колядки скінчили, прохід був забитий, ніхто нікуди не рухався. Люди плакали. Картина повторилася, коли поверталися назад...

– Ви особисто не пробували писати колядки?

– До текстів ставлюся не тільки побожно, вони для мене є священними, величними – як генетична пам'ять народу нашого... У першу чергу, намагаюся проникнути у глибини уявлень наших предків. Ось, наприклад, такий текст: "Ой господине, вставай з постелі! Славен, ясен, наш милий Боже, на небесі". А далі мовиться про трьох гостей: "Перший гостю – красне Сонце, а другий гостю – ясен Місяцю, а третій гостю – дробен Дощик йде".

Коли я відшукав цю колядку (в одних збірниках знайшов слова, в інших – мелодію), то зрозумів, що це – один із шедеврів, яких не мають інші народи. Це – одна з найдавніших колядок, вона – з часів незапам'ятних – космологічної поетики, які можна знайти у найдавніших народів планети.

– На Вашу думку, що відбувається з народом, який не колядує?

– Спочатку він перетворюється у сите населення, якому нема діла до світу, а згодом – у звичайну череду людиноподібних істот.

– Приємно усвідомлювати, що спів колядницький нині радісно лунає в усій Україні. Відбувається магія колядницьких містерій через слово і дійство. Україна без колядок існувати не може. У цій своїй любові українці найближче до Бога.

Розмову вела
Тетяна ОЛІЙНИК

ВІД АВТОРА

ПОПЛАВЩИНА ПРОГРЕСУЄ

Катерина БОРИСЕНКО,
літературознавець

Чомусь дотепер Новий рік у Києві – принаймні "охвіційно" – прийнято святкувати урочистіше, ніж Різдво. І так склалося, що головною ознакою того святкування в нас є "успадковані" з сов'єцького минулого дитячі "ялинки". Правду кажучи, традиція ця, може, й не найгірша – в сенсі створення малечі, бодай інколи, казкового настрою, – але ж як часто вона "вилазить боком" і дорослим, і насамперед малечі!

Адже зіпсувати в нас можуть що завгодно, а дитяче свято й поготів. Це я мовлю насамперед про той жах, який відбувався цього року на "головній ялинці держави" в палаці "Україна". Такої бездарної режисури ще треба пошукати! Складалося враження, що хтось узяв і зліпив "шоу" з усього, що під руку втрапило, абсолютно не дбаючи про те, щоби воно бодай купи трималося – якщо вже без якоїсь сюжетної лінії, то мало бодай елементарно узгоджуватися із законами здорового глузду. Не кажучи вже про національний дух – справдешній, яким неодмінно мусять бути просякнуті всі дитячі свята, а не той "декор", яким у нас так полюбляють цей дух замасковувати.

Я, скажімо, так і не зрозуміла, до чого у цій виставі був хлопчик у гуцульському кептарику, що літав на мітлі, – якийсь чи то недо-Гаррі Поттер, чи недо-Солоха. Для чого взагалі він з'являвся на сцені? Що мав символізувати?! Але це лише одна з багатьох загадок дійства.

Інший парадокс полягав у тому, що в сюжеті, де головними персонажами були Мауглі та красуні-індуски, з'являлися верблюди. Вочевидь, режисер не лише географії в школі не вивчав, а й індійського кіно зроду не бачив, бо інакше знав би, що в Індії живуть слони, а верблюдів там зроду не було. Верблюди в пустелі, а не в джунглях, – і хоча в пісні й співалося про східні казки, варто було врахувати, що, як казав герой відомого фільму, "Восток – дєло тонкоє", й не змішувати абсолютно різні культури, а в нашому випадку ще й абсолютно різні фауни.

До речі, про фауну. Звірі відмовлялися працювати по три вистави поспіль, тому кізоньки під час вечірнього дійства навіть не ходили по сцені, дресирувальниця просто тягала їх за собою, – а про те, щоб показувати якісь номери, взагалі не йшлося. Звісно, кози не винні – винен той, кому в голову прийшла думка вимагати від них неможливого. Адже режисер повинен був урахувати ці нюанси й просто відмовитися від подібних номерів. Так, люди теж стомлюються, але в акторських трупах є кілька складів, і нічого страшного в тому немає, що кожного разу з'являються інші учасники. Урешті, діти теж не винні, вони йшли до палацу побачити яскраву казку, а не тупу нісенітницю.

Однак і це ще не повний перелік ляпів "найголовнішої ялинки" – мова Діда Мороза була настільки безграмотною, що скидалася на монолог Вєрки Сердючки: неправильні наголоси, відверті русизми – найхарактерніша її ознака. Чомусь до дівчинки-ведучої він звертався "Ксюша", адже українською нормативно Оксанка чи, бодай, Ксеня. Одна розгадка є – "говорив" Дід тим, що режисер вважав віршами, й усе те лягало "тіпа в риму". Цікаво, який недо-поет усе те зляпав і головне – навіщо?

Одне слово, щоб назвати головну ялинку країни апотеозою поплавщини (себто несмаку), бракувало хіба самого "співаючого" ректора.

Жаль, адже колись дійсно в палаці "Україна" вміли створити для дітей справжнє свято. Невже ті часи минули?

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.

Передплатний індекс: 09715

Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"

Замовлення №

Наклад 7 000 примірників

Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9